

ROMÂNIA
ÎNALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE
SECȚIA PENALĂ

Încheiere

Dosar nr. 2607/1/2017/a3

Sedința publică din 16 iunie 2020

Completul compus din :

Ștefan Pistol - Președinte
Oana Burnel - Judecător
Alexandra Iuliana Rus - Judecător

Magistrat asistent – Cristina Roșu

Ministerul Public – Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție a fost reprezentat de **procuror Dragoș Păduraru**.

S-a luat în examinare cererea de sesizare a Curții Constituționale, formulată de **inculpatul Sandu Gabriel**, prin apărător ales, cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 114 alin. 1, art. 115 alin. 1 raportat la art. 129 din Codul de procedură penală.

La apelul nominal, făcut în ședință publică, **au răspuns** inculpații: **Tatomir Călin** asistat de apărător ales, avocat Chiciu Alexandru, cu împuternicire avocațială seria B nr.3394145/2017, aflată la fila 71 din dosarul nr.2607/1/2017/a1, **Sandu Gabriel** asistat de apărător ales, avocat Chitic Daniel, cu împuternicire avocațială seria B nr.3992551/2017, aflată la fila 232 din dosarul nr.2607/1/2017/a1, **Florică Claudiu Ionuț** asistat de apărător ales, avocat Șurghie Florian și **Pescariu Dinu Mihail** asistat de apărător ales, avocat Șurghie Florian.

Pentru partea responsabilă civilmente **Synotech Global Services Switzerland AG (anterior D.CON-NET AG)** a răspuns avocat Oana Jilavu Croitoru și avocat Nicolae Chirvase.

A lipsit partea civilă **Ministerul Transporturilor, Infrastructurii și Comunicațiilor**.

S-a făcut referatul cauzei de către magistratul asistent, care a arătat că au fost formulate două cereri de sesizare a Curții Constituționale de către inculpatul

Sandu Gabriel, prin apărător ales, formându-se astfel două dosare asociate, după care:

Apărătorul ales al inculpatului Sandu Gabriel, avocat Chitic Daniel, a susținut că sunt îndeplinite condițiile formale prevăzute de art. 29 alin. 4 din Legea nr. 47/1992 cu privire la cererea de sesizare a Curții Constituționale, fiind ridicată în fața unei instanțe de judecată, are directă legătură cu prezenta cauză, nu a fost soluționată până la acest moment, iar prezenta cauză este direct legată de soluționarea excepției de neconstituționalitate, motiv pentru care, a solicitat trimiterea către Curtea Constituțională a excepției invocate în vederea soluționării conflictului constituțional.

Apărătorul ales al inculpaților Pescariu Dinu Mihail și Florică Claudiu Ionuț, avocat Șurghie Florian, a solicitat admiterea cererii și sesizarea Curții Constituționale, întrucât sunt îndeplinite condițiile cerute de lege, mai ales că instanța.

Apărătorul ales al inculpatului Tatomir Călin, avocat Chiciu Alexandru, precum și apărătorul ales al părții responsabile civilmente Synotech Global Services Switzerland AG, avocat Nicolae Chirvase, având pe rând cuvântul, au achiesat la concluziile formulate de antevorbitorii lor.

Reprezentantul Ministerului Public a solicitat respingerea cererii de sesizare a Curții Constituționale, ca inadmisibilă, pentru neîndeplinirea condiției referitoare la legătura acestora cu cauza. În ceea ce privește excepția privind neconstituționalitatea dispozițiilor art. 114 alin. 1, art. 115 alin. 1 din Codul de procedură penală, ambele raportate la art. 129 din Codul de procedură penală, referitoare la audierea martorului atât cu calitatea sa reală, cât și cu identitatea protejată, a solicitat respingerea cererii, apreciind că există o lipsă a legăturii cu cauza, întrucât, prin excepția invocată, se urmărește modificarea soluțiilor normative care garantează protecția martorilor în procedura penală, apărarea urmărind introducerea unei soluții legislative noi de natură a împiedica protecția martorului amenințat în anumite situații. De asemenea, a apreciat că audierea martorului în dublă calitate reprezintă o opțiune de tehnică a anchetei penale, menită să asigure protecția identității unui martor a cărei identitate reală ar putea fi bănuită de acuzat în lipsa unei astfel de măsuri. Având în vedere că excepția urmărește instituirea unei soluții legislative, a susținut că este practic o variantă *de lege ferenda*, care nu ține seama de actuala prevedere din procedura penală, pe care a considerat-o suficient de clară și previzibilă, motiv pentru care, cererea de sesizare a Curții Constituționale ce vizează excepția mai sus amintită nu poate avea legătură concretă cu prezenta cauză.

Apărătorul ales al inculpatului Sandu Gabriel, avocat Chitic Daniel, având cuvântul în replică cu privire la excepția de neconstituționalitate, a considerat că în Codul de procedură penală situația în care se poate acorda statutul de martor protejat este clar delimitată, ceea ce înseamnă că viața respectivului martor sau a apropiaților săi trebuie să fie direct primejduită de cadrul procesual sau de oamenii cercetați în dosar. În situația în care aceeași persoană are o calitate de martor fără acoperire înseamnă că însăși rațiunea care ar fi dus la acordarea statutului de martor cu identitate protejată dispăre. Cu alte cuvinte, a apreciat că nu poate fi aprobat un procedeu judiciar prin care se dă o aparență nereală, care are un singur scop, anume întărirea unei acuzați venită din

două părți distincte pentru a crea iluzia că ceea ce spune una și aceeași persoană vine din două surse distincte și că acuzația este „mai susținută”. A precizat că atâta vreme cât nu e justificată acordarea statutului de martor cu identitate protejată, acesta asumându-și propria identitate venind și în fața organelor de cercetare penală, cât și în fața instanței de judecată și în situația în care el apare într-o altă ipostază, în mod evident e vorba de o afectare directă a principiilor fundamentale care trebuie să ducă la aflarea adevărului. Prin urmare, a arătat că excepția de neconstituționalitate invocată este direct aflată în legătură cu soluționarea prezentei cauze, din perspectiva condițiilor prevăzute de Legea nr. 47/1992. În această situație, a precizat că la următorul termen de judecată va solicita constatarea nulității tuturor declarațiilor date în fața organelor de urmărire penală sub o identitate protejată, atâta vreme cât nu era justificat și cât aceeași persoană a dat declarații și cu identitatea sa reală.

Reprezentantul Ministerului Public, având cuvântul în replică, a apreciat că simpla audiere a unui martor cu identitate reală și cu identitate protejată nu e de natură să creeze o iluzie inechitabilă inculpatului, întrucât ceea ce contează în procedura penală este conținutul declarațiilor martorului și nu câți martori au perceput ce au făcut inculpații. A arătat că apărarea în procesul penal se raportează la ceea ce declară un martor, care e obligat să declare adevărul, indiferent sub ce identitate dă declarația.

Președintele completului a precizat că se verifică doar îndeplinirea condițiilor formale privind sesizarea Curții Constituționale a României, prevăzute de Legea nr. 47/1992 și nu legalitatea sau nelegalitatea chestiunilor invocate.

Reprezentantul Ministerului Public a arătat că, întrucât inculpații se raportează la dreptul la un proces echitabil din Constituție, identitatea martorului nu poate să fie esențială pentru efectuarea unei apărări concrete și efective în fața unei instanțe, pentru că altfel Codul de procedură penală nu ar fi permis audierea unui martor sub identitate protejată, motiv pentru care nu există nicio legătură cu încălcarea dreptului la un proces echitabil.

Apărătorul ales al inculpatului Sandu Gabriel, avocat Chitic Daniel, a arătat că însăși simpla existență a acestor discuții, care sunt legate de cauza de față, arată că excepțiile au legătură cu soluționarea prezentului dosar. Mai mult, a susținut că însăși ideea că și acum parchetul susține necesitatea ca una și aceeași persoană să poată fi audiată sub mai multe identități arată „monstruoșitatea” actului de sesizare, iar dacă se va ajunge la Curtea Constituțională sau la Curtea Europeană a Drepturilor Omului și se va demonstra că una și aceeași persoană poate să aibă mai multe identități și în baza acestor declarații una sau mai multe persoane să fie declarate vinovate, a apreciat că nu mai poate fi vorba de actul de justiție.

După care,

ÎNALTA CURTE:

Deliberând asupra cererii formulate de inculpatul Sandu Gabriel de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a

dispozițiilor art. 114 alin. 1, art. 115 alin. 1 raportat la art. 129 din Codul de procedură penală, în baza actelor și lucrărilor din dosar, constată următoarele:

Prin cererea formulată, în conformitate cu dispozițiile art. 11 alin. 1 pct. A lit. d și ale art. 29 alin. 4 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale a României, republicată, inculpatul Sandu Gabriel a invocat excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 114 alin. 1 C.pr.pen. „Poate fi audiată în calitate de martor orice persoană care are cunoștința despre fapte sau împrejurări de fapt care constituie probă în cauza penală.”, art. 115 alin. 1 C.pr.pen. „Orice persoană poate fi citată și audiată în calitate de martor, cu excepția părților și a subiecților procesuali principali.”, art. 129 C.pr.pen. raportat la cele două de mai sus, texte de lege care se afla în stare de contencios constituțional cu următoarele dispoziții din Legea fundamentală, respectiv art. 1 alin. 5 privind supremația Constituției în România, art. 16 alin. 1 din Constituție, privind egalitatea cetățenilor în fața legii, art. 21 alin 1-3 din Constituție, privind accesul liber la justiție și dreptul la un proces echitabil, art. 24 alin 1 din Constituție privind la garantarea dreptului la apărare, art. 124 din Constituție privind înfăptuirea justiției, dispozițiile prevăzute de art. 6 și art. 13 din Convenție, relative la predictibilitate legii, dreptul la un proces echitabil și la dreptul la un recurs efectiv în ***măsura în care pot fi audiați sau reaudiați în calitate de martori cu identitate reală și martorii protejați sau investigatorii și colaboratorii cu identitate protejată (martori cu dublă calitate procesuală).***

În susținerea excepției, a arătat că a fost trimis în judecată la data de 27.09.2017 prin Rechizitoriul nr.766/P/2016 fiind acuzat de „abuz în serviciu dacă funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, prevăzută și pedepsită de art. 13² din Legea nr. 78/2000 raportat la art. 297 alin. 1 din Codul penal și art. 309 din Codul penal, cu aplicarea art. 5 din Codul penal.”, arătând că în rechizitoriul mai sus menționat se fac ample referiri la declarațiile martorului denunțator „amenințat” căruia i s-a acordat în condițiile art. 126 lit. c din Codul de procedură penală protecția datelor de identitate, prin acordarea unui pseudonim cu care martorul a semnat atât denunțul său, cât și declarația sa de martor. În cursul cercetării judecătorești au apărut suspiciuni legitime cu privire la identitatea dintre martorul denunțator cu identitate protejată și unul din martorii cu identitate reală, exhibită, fapt care a dus la bănuiala existenței unei încercări a organelor de cercetare penală de a acredita o anumită stare de fapt prin reiterarea unor declarații ale uneia și aceiași persoane dată sub identități diferite, tocmai pentru a evita scăderea forței probante a declarației martorului denunțator cu identitate protejată ca urmare a aplicării disp. art. 103 al. 3 din Codul de procedură penală.

Un element hotărâtor al importanței excluderii posibilității ca o persoană cu identitate protejată să depună mărturie ca martor cu identitate reală, s-a menționat că este și faptul că, la această dată, nu există norme procedurale precise care să permită judecătorului să verifice periodic în cursul procesului penal dacă starea de pericol care a justificat luarea măsurii protejării martorului mai subzistă sau nu.

În motivarea excepției formulate, a solicitat să se constate că este admisibilă în raport de exigențele art. 29 alin. 4 din Legea nr. 47/1992, republicată, având în vedere următoarele aspecte: a fost invocată de o persoană

care are calitate în cauză, excepția nu a fost până în prezent soluționată și admisă de Curtea Constituțională a României față de criticile aduse prin cerere, dispozițiile legale la care face referire excepția au directă legătură cu procedura camerei preliminară în care se află inculpatul și nu în ultimul rând, soluția ce ar putea fi dată în prezenta cauză poate fi influențată de pronunțarea asupra acestei excepții de neconstituționalitate. A menționat că prezenta cauză este una aflată pe rolul instanței de judecată și până la momentul ridicării prezentei excepții Înalta Curte de Casație și Justiție nu s-a dezinvestit.

Pe fondul excepției, a arătat că dispozițiile mai sus menționate sunt neconstituționale pentru următoarele motive:

Textul alineatului 1 din articolul 114 C.pr.pen. prevede că „Poate fi audiată în calitate de martor orice persoană care are cunoștință despre fapte sau împrejurări de fapt care constituie probă în cauza penală”, iar articolul 115 C.pr.pen. stabilește că „Orice persoană poate fi citată și audiată în calitate de martor, cu excepția părților și a subiecților procesuali principali.”. Cele două texte citate exclud din categoria martorilor doar părțile și subiecții procesuali principali, fără însă a face mențiuni exprese la imposibilitatea audierii sub identitate reală a unor persoane deja audiate sub o identitate protejată. Cert, principiul legalității și loialității căruia ar trebui să fie supus procesul administrării probatoriului în procesul penal ar trebui să excludă *de plano* o asemenea posibilitate. Cu toate acestea, nementionarea de *lege lata* a unei asemenea interdicții exprese poate avea ca efect apariția unor anumite „derapaje” sau „deficiențe” în procesul administrării probatoriului, „deficiențe” care ar putea avea un îndoit efect dirimant al prezumției de nevinovăție și a dreptului la un proces echitabil de care trebuie să se bucure suspectul/inculpatul, și anume: ocolirea, dezactivarea, protecției oferite de dispozițiile art. 103 al. 3 C.pr.pen. care stabilește în mod expres că „Hotărârea de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării pedepsei nu se poate întemeia în măsură determinantă pe declarațiile investigatorului, ale colaboratorilor ori ale martorilor protejați.”

Normele legale criticate lasă deschise posibilitatea existenței unor abuzuri din partea anchetatorilor care pot să tindă spre acreditarea ca adevărate a unei situații nereale prin **repetarea uneia și aceleiași depoziții subiective, eronate sau răuvoitoare ale unei persoane sub mai multe identități, respectiv ca mărturii date succesiv sub identitate protejată și sub identitate reală**. Tocmai pentru acest motiv legiuitorul în situația expresă a declarațiilor investigatorilor, colaboratorilor și martorilor protejați, a limitat puterea de apreciere a judecătorului din perspectiva valorii probante a declarațiilor acestor persoane.

Însă „aprecierea liberă a probelor” și „a valorii fiecărei probe administrate” trebuie să se facă în mod neviciat pe baza unui probatoriu administrat legal și loial drepturilor acuzaților, fapt incompatibil cu repetarea ticluită a unor mărturii subiective date sub mai multe identități. În mod contrar ar deveni inefficientă intenția reală a legiuitorului, care prin dispozițiile art. 103 alin. 3 din Codul de procedură penală, a instituit unele limitări ale principiului liberei aprecieri a probelor, reglementând în acest sens că hotărârea de condamnare, de renunțare la aplicarea pedepsei sau de amânare a aplicării

pedepsei nu se poate întemeia în măsură determinantă pe declarațiile investigatorului, ale colaboratorilor ori ale martorilor protejați.

Admiterea posibilității ca una și aceeași persoană să depună mărturii sub mai multe identități duce la încălcarea vădită atât a prezumției de nevinovăție, cât și a dreptului la un proces echitabil, deoarece se ajunge la situația în care o persoană să fie condamnată pe baza unei singure percepții a adevărului multiplicată sub mai multe identități fictive și reale, fapt care înfrânge regula ca o hotărâre să fie pronunțată „dincolo de orice dubiu rezonabil”.

S-a menționat că nu lipsit de relevanță faptul potrivit căruia Curtea Constituțională a reținut deja „că au fost exprimate opinii în sensul că dispozițiile art. 103 alin. 3 din Codul de procedură penală preiau în dreptul intern un standard clasic al jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, potrivit căruia, în anumite circumstanțe, autoritățile judiciare pot apela la declarațiile administrate în faza "instrucției" (urmăririi penale), în special în cazul refuzului persoanelor care le-au dat de a le reitera în public de teama consecințelor pe care acestea le-ar putea avea pentru siguranța lor. Necesitatea protecției nu poate aduce atingere substanței dreptului la apărare, astfel că, și în aceste situații, Curtea Europeană a Drepturilor Omului apreciază că drepturile apărării sunt restrânse într-un mod incompatibil cu garanțiile prevăzute de art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, atunci când o condamnare se fondează în întregime sau într-o măsură determinantă pe mărturia făcută de o persoană pe care acuzatul nu a putut-o interoga direct sau prin altă persoană în numele său, nici în faza de urmărire penală, nici în faza dezbaterilor." (Decizia CCR 63/2019).

Tocmai având în vedere forța probantă scăzută a declarației martorului sub acoperire sau a investigatorilor, și colaboratorilor cu identitate protejată curtea a statuat deja că "în scopul evitării unei erori judiciare bazate pe astfel de probe, precum și având în vedere condițiile derogatorii de audiere a acestor persoane, care restrâng într-o oarecare măsură posibilitățile de apărare, legea a restrâns, la rândul ei, valoarea probantă a declarațiilor investigatorului, colaboratorului, martorului protejat. Curtea apreciază că, într-adevăr, sfera de cuprindere a persoanelor ale căror declarații nu pot fi determinante în luarea unei hotărâri de condamnare este în realitate mai largă decât cea care rezultă nemijlocit din text." (Decizia CCR 63/2019).

Or, acceptarea sau/și permisiunea, fie și implicită, de către textele legale criticate a posibilității reaudierii sub identitate reală a martorilor cu identitate protejată fac ineficiente garanțiile procesuale stabilite de Constituție și Codul de procedură penală, garanții deja reliefate în repetate decizii ale Curții Constituționale.

Or, în ceea ce privește normele legale referitoare la martorii amenințați, Curtea Constituțională, într-o altă decizie recentă (Decizia Curții Constituționale 248/2019), a constatat că art. 126 alin. 6 din actualul cod de procedură penală este neconstituțional tocmai pentru că „dispozițiile art. 126 alin. (6) din Codul de procedura penală, întrucât nu stabilesc, în mod expres, nici organul judiciar care are competența de a se pronunța cu privire la măsurile de protecție dispuse conform alin. (1) al aceluiași articol, nici actul și modalitatea în care este exercitată competența anterior menționată, în ipoteza în care măsurile de

protecție astfel luate se mențin după momentul începerii judecății, sunt lipsite de claritate, precizie și previzibilitate, contravenind prevederilor art. 1 alin. (5) din Constituție."

Pentru a ajunge la această concluzie, Curtea a reiterat faptul deja subliniat în Decizia anterior citată, și anume că referitor la „valoarea probanta a declarațiilor martorului protejat, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a reținut, în jurisprudența sa, că drepturile apărării sunt restrânse într-un mod incompatibil cu garanțiile prevăzute la art. 6 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, atunci când o condamnare se fondează în întregime sau într-o măsură determinanta pe mărturia făcută de o persoana pe care acuzatul nu a putut-o interoga. Prin aceeași jurisprudență, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că folosirea declarațiilor martorilor anonimi pentru a dispune condamnarea unei persoane nu este, în sine, incompatibilă cu prevederile Convenției, însă, în condițiile menținerii anonimatului martorului acuzării, prevederile art. 6 paragraful 1 și paragraful 3 lit. a) din Convenție impun ca dezavantajul cu care se confrunta apărarea să fie în mod suficient contrabalansat prin procedura urmată de autoritățile judiciare. S-a reținut, totodată, că probele obținute de la martori, în condițiile în care drepturile apărării nu au putut fi asigurate la un nivel cerut de Convenție, trebuie analizate cu extrema atenție, iar condamnarea unui acuzat nu trebuie să se bazeze în exclusivitate sau într-o măsură determinantă pe mărturia anonimă.

Or, inexistența unei norme procedurale explicite care să facă posibilă verificarea periodică de către judecător a justificării măsurilor de protecție stabilite prin art. 1 din art. 126 (implicit „protecția datelor de identitate” stipulate la litera c) coroborată cu inexistența unei interdicții clare ca martorul cu identitate protejată sau investigatorii, și colaboratorii cu identitate protejată să poată depună mărturie și sub identitate reală a acestora creează premisele unor încălcări flagrante a dreptului la apărare și la un drept echitabil, drepturi garantate de Constituție și de CEDO.

Pentru toate aceste motive, s-a apreciat că se impune admiterea excepției de neconstituționalitate, dispozițiile criticate încălcând prevederile constituționale ale art. 21 alin. 3, art. 23 alin. 11 și art. 24 alin. 1 din Constituție.

Referitor la dreptul la apărare, Curtea Constituțională a statuat, în jurisprudența sa, că acesta este în serviciul efectivității realizării dreptului constituțional al cetățenilor de a se adresa justiției pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime (Decizia nr. 64 din 2 iunie 1994). Totodată, Curtea a calificat art. 24 din Constituție ca fiind o garanție a dreptului la un proces echitabil (Decizia nr. 462 din 17 septembrie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 775 din 24 octombrie 2014, paragraful 51, și Decizia nr. 111 din 3 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea 1, nr. 373 din 16 mai 2016, paragraful 23).

Pentru toate aceste motive, a considerat că ***prin audierea aceleiași persoane în dubla calitate - de martor cu identitate reală și martor cu identitate protejată, se aduce o gravă și ireparabilă atingere a dreptului la un proces echitabil.***

Față de această situație, a susținut că instanța de contencios constituțional poate și trebuie să pronunțe ***o decizie interpretativă*** prin care să constate că

„Poate fi audiată în calitate de martor orice persoană care are cunoștință despre fapte sau împrejurări de fapt care constituie probă în cauza penală.” și respectiv „Orice persoană poate fi citată și audiată în calitate de martor, cu excepția părților și a subiecților procesuali principali.” atâta vreme cât respectiva persoană nu a fost deja audiată în aceeași cauză sub o altă identitate.

Din această perspectivă, s-a susținut că activitatea de legiferare presupune ca reglementarea relațiilor sociale prin lege și prin celelalte categorii de acte normative se realizează cu respectarea principiilor generale de legiferare proprii sistemului dreptului românesc, Constituția consacrand în art. 1 alin. (5) principiul constituțional al supremației acesteia.

Mai mult, autoritățile cu competențe normative au obligația conformării prevederilor constituționale, legale și principiilor de drept atunci când elaborează acte normative, precum și asigurarea calității legii, în sens larg. Calitatea legii presupune ca în procesul de elaborare a actelor normative să fie îndeplinite două condiții: accesibilitatea și previzibilitatea. Cele două noțiuni sunt utilizate, atât în cadrul controlului de convenționalitate exercitat de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cât și în cadrul controlului de constituționalitate exercitat de către Curtea Constituțională, aceasta din urmă făcând trimitere, în repetate cazuri, la jurisprudența CEDO.

Noțiunea de previzibilitate a fost definită chiar de Curtea Constituțională prin Decizia nr. 61/2007 (Monitorul Oficial nr. 116 din 15 februarie 2007), ca fiind posibilitatea pe care o oferă celor interesați însăși norma juridică de a-și reprezenta consecințele punerii ei în opera ori cele ce deriva din încălcarea sau ignorarea ei.

Cu privire la noțiunea de predictibilitate, plecând de la definiția termenului, autorul arată că aceasta semnifică „posibilitatea destinatarului normei de a prevedea rezonabil evoluția reglementării, norma juridică înscriindu-se astfel sub cupola imperativului securității juridice, iar ca o variantă a acesteia, sub imperativul principiului încrederii legitime, ca așteptările lui, derivate din reglementare, nu vor fi deturnate sau nu vor fi substanțial modificate.

Pe scurt încrederea destinatarului reglementării în stabilitatea acesteia pe o perioadă rezonabilă și previzibilă. În final se subliniază faptul că însăși Curtea sugerează o astfel de abordare atunci când a afirmat ca „modificările succesive ale reglementării au afectat caracterul previzibil al normei”.

Accesibilitatea legii privește, în principal, aducerea la cunoștința publică a acesteia, care se realizează prin publicarea actelor normative. Există însă și o altă semnificație a noțiunii de accesibilitate, asociată exigenței previzibilității legii, și anume aceea care privește modul de receptare a conținutului actelor normative de către corpul social, în sensul de înțelegere a acestora. Norma juridică trebuie să fie clară, inteligibilă.

Norma criticată prin prezenta excepție, este insuficient accesibilă, precisă și previzibilă, în sensul în care s-a exprimat Curtea Europeană a Drepturilor Omului în numeroase decizii referitoare la statul român, dintre care *cauza Arsenovid împotriva României*, Hotărârea din 7 februarie 2008, definitivă la 7 mai 2008, care a fost publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, Nr. 325, din 18 mai 2010, conform căreia principiul legalității presupune existența

unor norme de drept intern suficient de accesibile, precise și previzibile în ceea ce privește aplicarea lor.

Mai mult, Curtea Europeană a arătat că „chiar și în condițiile în care legea este accesibilă și previzibilă”, ea trebuie să aprecieze dacă „modalitatea în care dreptul intern este interpretat și aplicat produce efecte conforme cu principiile Convenției”, dacă normele sunt „suficient de accesibile, precise și previzibile în aplicarea lor”.

Pentru toate aceste motive, a solicitat să se constate ca această excepție este admisibilă în raport de exigențele art. 29 alin. 4 din Legea nr. 47/1992, republicată, urmând a sesiza Curtea Constituțională cu excepția invocată pe această cale.

Analizând cererea formulată de inculpatul Sandu Gabriel privind sesizarea Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 114 alin. 1, art. 115 alin. 1 raportat la art. 129 din Codul de procedură penală, Înalta Curte, în opinie majoritară, constată că aceasta îndeplinește condițiile formale prev. de art.29 alin.4 din L. nr.47/1992, pentru considerentele ce se vor arăta în continuare.

Din economia dispozițiilor Legii nr. 47/1992 rezultă că sesizarea instanței de contencios constituțional în cadrul controlului de constituționalitate *a posteriori* implică examinarea prealabilă a următoarelor cerințe de admisibilitate, cumulativ prevăzute de art. 29 alin. 1-3 din lege: **a)** calitatea de parte în proces a autorului excepției; **b)** identificarea normei/normelor legale criticate, dar și a măsurii în care legea sau ordonanța în care sunt inserate se află în vigoare la data soluționării cererii; **c)** existența unei legături între norma legală criticată și soluția ce ar putea fi dată în cauza respectivă, indiferent de faza litigiului; Fiind expresia cerinței pertinentei excepției de neconstituționalitate în desfășurarea procesului, „legătura cu soluționarea cauzei” poate fi stabilită numai în urma unei analize concrete a particularităților speței, prin evaluarea atât a „*aplicabilității textului criticat în cauza dedusă judecătii, cât și a necesității invocării excepției de neconstituționalitate în scopul restabilirii stării de legalitate*” (*mutatis mutandis*, Decizia Curții Constituționale nr. 591 din 21 octombrie 2014, publicată în Monitorul Oficial nr. 916 din 16 decembrie 2014); **d)** verificarea deciziilor pronunțate anterior de către Curtea Constituțională cu privire la constituționalitatea acelei dispoziții legale, pentru a exclude o eventuală inadmisibilitate a cererii ca efect al constatării neconstituționalității normei criticate printr-o decizie precedentă.

În aceste coordonate de principiu, analizând cererea de sesizare a Curții Constituționale cu excepția de neconstituționalitate invocată, Înalta Curte constată îndeplinirea cumulativă a tuturor cerințelor de admisibilitate evocate.

Excepția a fost ridicată de o parte din proces (*inculpatul Sandu Gabriel*), în fața unei instanțe judecătorești investite cu soluționarea cauzei având ca obiect trimiterea în judecată a inculpatului Sandu Gabriel prin rechizitoriul nr.766/P/2016 din 27 septembrie 2017 al Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție – Direcția Națională Anticorupție Secția de Combatere a Infracțiunilor Asimilate Infracțiunilor de Corupție, printre alții, pentru săvârșirea infracțiunii de *abuz în serviciu dacă funcționarul public a obținut pentru sine ori pentru altul un folos necuvenit, prevăzută și pedepsită de art.13² din Legea*

nr.78/2000 raportat la art. 297 alin. 1 din Codul penal și art.309 din Codul penal, cu aplicarea art.5 din Codul penal.

Excepția de neconstituționalitate vizează dispozițiile art.114 alin.1, art.115 alin.1 raportat la art.129 din Codul de procedură penală.

Astfel, conținutul art.114 alin. 1 din Codul de procedură penală „Poate fi audiată în calitate de martor orice persoană care are cunoștință despre fapte sau împrejurări de fapt care constituie probă în cauza penală”, art.115 alin.1 din Codul de procedură penală prevede „Orice persoană poate fi citată și audiată în calitate de martor, cu excepția părților și a subiecților procesuali principali” raportat la art.129 din Codul de procedură penală.

Normele criticate au legătură cu soluționarea cauzei pendente, de vreme ce cauza în care autorul excepției are calitatea de inculpat se află în faza de cercetare judecătorească.

În fine, excepția invocată îndeplinește și condiția prevăzută de art. 29 alin. 3 din Legea nr. 47/1992, până la data pronunțării prezentei încheieri, Curtea Constituțională **nestatuând asupra neconstituționalității prevederilor legale care constituie obiectul excepției.**

În opinia majoritară, instanța nu are competența de a examina, ea însăși, eventuala neconstituționalitate sau constituționalitate a dispozițiilor legale invocate de autorul cererii de sesizare; de asemenea, în condițiile în care Curtea Constituțională pronunță nu numai **decizii de neconstituționalitate totală**, dar și decizii de constituționalitate numai în măsura în care un text de lege se interpretează sau se aplică în acord cu principiile constituționale (**decizii de interpretare**), nu se poate susține că se solicită C.C.R. „completarea legii” ori „interpretarea legii”, **fiind unanim acceptat că revine C.C.R. competența exclusivă de a stabili dacă o anumită interpretare a legii ori o anumită soluție legislativă, chiar omisiunea adoptării unei soluții legislative, sunt în acord cu legea fundamentală și, mai ales, cu principiile constituționale ale statului de drept. Nu în ultimul rând, se constată că C.C.R. realizează și un examen de convenționalitate a dispozițiilor legale menționate în sesizarea adresată unicei autorități cu astfel de atribuții în aplicarea și interpretarea normelor și principiilor constituționale.**

Opinia instanței de judecată (opinia majoritară) asupra excepției :

Înalta Curte reține că jurisprudența recentă a Curții Constituționale este constantă în demarcarea exigenței de **claritate și previzibilitate** pe care trebuie să o îndeplinească orice act normativ, exigență care a fost cristalizată în prevederile art.1 alin.5 din Constituție. În acest sens, a statuat că, de principiu, „orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se **previzibilitatea**, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate – care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist - să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu trebuie să afecteze, însă, previzibilitatea legii.” (*Decizia Curții Constituționale nr.903 din 6 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.584 din 17*

august 2010, și Decizia Curții Constituționale nr.743 din 2 iunie 2011, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr.579 din 16 august 2011, precum și jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, spre exemplu, Hotărârea din 15 noiembrie 1996, pronunțată în cauza *Cantoni împotriva Franței*, paragraful 29, Hotărârea din 25 noiembrie 1996, pronunțată în cauza *Wingrove împotriva Regatului Unit*, paragraful 40, Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în cauza *Rotaru împotriva României* paragraful 55, Hotărârea din 9 noiembrie 2006, pronunțată în cauza *Leempoel & S.A. ED. Cine Revue împotriva Belgiei*, paragraful 59).

Astfel, nu numai că formularea unui act normativ trebuie să permită persoanei interesate să prevadă în mod rezonabil conduita pe care trebuie să o adopte, dar claritatea și previzibilitatea, **inclusiv cu privire la consecințele juridice ale normei de drept** sunt condiții esențiale ale constituționalității normei juridice.

Înalta Curte apreciază, mai ales în condițiile în care **sesizarea este formulată de una dintre părțile cauzei penale, iar nu din oficiu**, că nu sunt necesare alte completări ori exprimarea unei opinii în sensul admiterii ori respingerii pe fond a excepției de neconstituționalitate, Curtea Constituțională fiind unica autoritate cu această competență de contencios constituțional.

Prin urmare, se constată că sunt îndeplinite toate condițiile de admisibilitate pentru sesizarea Curții Constituționale, astfel că va admite cererea formulată de inculpatul Sandu Gabriel și sesizează Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 114 alin. 1, art. 115 alin.1 raportat la art. 129 din Codul de procedură penală.

**PENTRU ACESTE MOTIVE
ÎN NUMELE LEGII
D I S P U N E:**

Cu majoritate,

Admite cererea formulată de inculpatul Sandu Gabriel și sesizează Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 114 alin. (1), art. 115 alin. (1) raportat la art. 129 din Codul de procedură penală.

La încheierea de sesizare a Curții Constituționale a României se vor atașa toate documentele necesare constatării cadrului procesual al cauzei, precum și cele care au legătură cu excepția de neconstituționalitate, respectiv cererea formulată de inculpatul Sandu Gabriel, rechizitoriul și adresele părților.

Definitivă.

Pronunțată în ședință publică, astăzi, 16 iunie 2020.

PREȘEDINTE,
Ștefan Pistol

JUDECĂTOR,
Alexandra Iuliana Rus

MAGISTRAT ASISTENT,
Cristina Roșu

A.G. 08 Iulie 2020

WWW.LUMEAJUSTITIEI.RO